

Vergaderjaar 2021–2022

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 2441

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 januari 2022

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda aan voor de informele Raad Buitenlandse Zaken Gymnich van 13 en 14 januari 2022. Tevens wordt uw Kamer middels deze brief geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de Wagner-groep in Mali.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H.P.M. Knapen

GEANNOTEEERDE AGENDA INFORMELE RAAD BUITENLANDSE ZAKEN (GYMNICH) VAN 13 EN 14 JANUARI 2022

Op donderdag 13 en vrijdag 14 januari 2022 zal er een informele vergadering (Gymnich) van de leden van de Raad Buitenlandse Zaken (RBZ) plaatsvinden in Brest, Frankrijk. Het betreft een informele Raad: discussies zijn niet conclusief en er zullen geen Raadsbesluiten of mededelingen uit voortvloeien. Het doel van Gymnich is om ruimte te bieden voor een strategische discussie. De Minister van Buitenlandse Zaken is voornemens deel te nemen aan deze vergadering.

De Hoge Vertegenwoordiger (HV) en het Franse voorzitterschap hebben het voornemen geuit tijdens deze informele RBZ te spreken over het Strategisch Kompas, de veiligheidssituatie in Oost-Europa en de EU-China relatie. Ook zal er een lunch plaatsvinden met Afrikaanse Unie Commissievoorzitter Moussa Faki.

Strategisch Kompas

In navolging op de bespreking van het eerste concept Strategisch Kompas tijdens de jumbo RBZ van 15 november jl. (Kamerstuk 21 501-02, nr. 2420) en de Europese Raad (ER) van 16 december jl. (Kamerstuk 21 501-20, nr. 1757), zullen de Ministers van Buitenlandse Zaken tijdens deze informele Raad samen met de Ministers van Defensie spreken over een herziene versie van het Kompas. Deze versie zal naar verwachting begin januari toegankelijk zijn via het *EU delegates portal*. De planning is dat het Strategisch Kompas tijdens een gezamenlijke RBZ van de Ministers van Buitenlandse Zaken en de Ministers van Defensie op 21 maart 2022 wordt aangenomen en vervolgens wordt bekrachtigd tijdens de ER van 24–25 maart 2022.

Op 10 december jl. is de kabinetsreactie t.a.v. het concept Strategisch Kompas met uw Kamer gedeeld.¹ Hierin wordt uitgebreid ingegaan op de Nederlandse positie t.a.v. het concept Strategisch Kompas. Het kabinet verwelkomt onder meer de voorstellen van de HV voor een snel inzetbare capaciteit, een hybride *toolbox* en versterking van de EU-NAVO samenwerking.

Veiligheidssituatie Oost-Europa

Na de bespreking van de situatie Oekraïne-Rusland en Belarus tijdens de ER van 16 december 2021 zullen de Ministers tijdens deze informele Raad spreken over de actuele veiligheidssituatie in Oost-Europa.

Zoals afgesproken tijdens de ER is Nederland, in lijn met de motie Brekelmans c.s.², bij een verdere Russische agressie tegen Oekraïne voorstander van (economische) sancties van de EU. De EU doet een oproep aan Rusland en Oekraïne om de dialoog in het kader van het Normandië format en in lijn met de Minsk akkoorden te hervatten. Wat betreft Russische voorstellen over veiligheid in Europa zal Nederland wijzen op afspraken in de Slotakte van Helsinki, waarin is afgesproken dat het aan soevereine staten zelf is of zij een bondgenootschap aangaan en hoe zij dat doen. Wel staat Nederland positief tegenover de Russische bevestiging in de NAVO-Rusland Raad te willen consulteren over veiligheidsproblemen. Wat betreft Belarus zal Nederland zich blijven uitspreken voor een krachtige respons op pogingen van het regime in

¹ Kamerstuk 21 501-28, nr. 229.

² Kamerstuk 21 501-04, nr. 244.

Minsk om de EU onder druk te zetten, en in dit kader pleiten voor het voorbereiden van verdere sancties.

Relatie EU-China

De Raad zal een strategische discussie voeren over de EU-China relatie. Het kabinet vindt het belangrijk dat daarbij aandacht wordt besteed aan versterking van de EU eenheid en onderlinge solidariteit in het tegengaan van diplomatieke en/of economische dwang vanuit China richting individuele lidstaten. In lijn met de motie van de leden Brekelmans en Mulder³, zou het goed zijn als de Raad in dat kader specifiek stilstaat bij de economische en diplomatieke druk waar Litouwen op het moment mee geconfronteerd wordt. Daarnaast verwelkomt het kabinet dat gesproken zal worden over de rol van China in multilaterale fora en hoe de EU hierop zou moeten reageren.

Lunch met AU Commissievoorzitter Moussa Faki

De Raad zal tijdens de lunchbijeenkomst met AU Commissievoorzitter Moussa Faki spreken over de voorbereiding van de zesde EU-AU top die op 17 en 18 februari in Brussel plaats zal vinden. Voor Nederland is het van belang dat de Afrikaanse prioriteiten goed worden meegenomen in de voorbereiding van de top, zodat er breed draagvlak is voor de politieke slotverklaring en actieagenda van de top en er toegewerkt wordt naar gelijkwaardig EU-Afrika partnerschap (in lijn met motie van het lid Leijten c.s. (Kamerstuk 21 501-20, nr. 1618)). Op 19 december organiseerde de voorzitter van de Europese Raad Michel in Brussel hiertoe reeds een werksessie met een aantal Afrikaanse leiders.⁴

Aan EU-zijde wordt gewerkt aan een slotverklaring en *deliverables* voor de top. Zo is er een Europees investeringsplan voorzien om met behulp van private sector investeringen de regionale en continentale economische integratie, de groene transitie, pandemische paraatheid en werkgelegenheid te ondersteunen. Nederland draagt via verschillende *Team Europe Initiatives* actief bij aan dat investeringspakket.

Daarnaast zullen er op de top afspraken gemaakt worden over versterkte samenwerking op de thema's migratie en mobiliteit – waarbij Nederland in zal zetten op bestendiging van de bestaande afspraken –, veiligheid en stabiliteit – waaronder ook terrorismebestrijding (in lijn met motie van het lid Brekelmans cs⁵) –, gezondheid, onderwijs en multilaterale samenwerking. Nederland zal bovendien actief bijdragen aan de discussies tijdens de top over samenwerking op het gebied van klimaat, investeringen en banen, en landbouw en voedselzekerheid. De top zal zeker ook in het teken staan van COVID-19-respons en -herstel. Mede in die context zal Nederland specifiek aandacht vragen voor de impact van de COVID-19 pandemie op de positie van vrouwen en meisjes en voor seksuele en reproductieve gezondheid en rechten.

Nederland hecht aan betekenisvolle jongerenparticipatie tijdens de top en bij de uitvoering van de gemaakte afspraken. Nederland zal dan ook een actieve voortrekkersrol innemen bij het bevorderen van jongerenparticipatie, -onderwijs en -werkgelegenheid tijdens de top en bij de opvolging hiervan (motie van het lid Koekkoek cs (Kamerstuk 35 925 XVII, nr. 47)).

³ Kamerstuk 35 207, nr. 52.

⁴ <https://www.consilium.europa.eu/nl/european-council/president/news/2021/12/20/20211220-president-michel-hosts-working-session-to-prepare-eu-africa-summit/>.

⁵ Kamerstuk 35 925 V, nr. 51

Nederland is voornemens hier samen in op te trekken met een AU lidstaat.

Het kabinet zal als onderdeel van de geannoteerde agenda voor de Raad Buitenlandse Zaken van 24 januari nadere informatie verstrekken over de Nederlandse inzet bij de EU-AU top.

Stand van zaken Mali/Wagner

Het kabinet maakt graag van de gelegenheid gebruik om uw Kamer middels deze brief te informeren over de laatste ontwikkelingen rondom de Russische private militaire onderneming Wagner-groep in Mali. Volgens verschillende bronnen is de Wagner-groep momenteel actief in Mali, maar exacte details ontbreken vooralsnog. Hoewel op dit moment niet bekend is of er reeds een overeenkomst is getekend tussen de Malinese transitie-autoriteiten en de Wagner-groep is op 23 december 2021 namens een groep gelijkgezinde landen, waaronder Nederland, een gezamenlijke verklaring uitgegaan waarin de inzet van de Wagner-groep wordt veroordeeld. De Malinese transitieautoriteiten ontkennen in een reactie hierop dat er sprake zou zijn van ontplooiing van een private militaire onderneming in Mali. Zij geven aan dat er Russische trainers aanwezig zijn in Mali om de operationele capaciteiten van het Malinese leger te versterken. Nederland onderhoudt nauw contact met zijn partners, de EU en de VN over de standpunten en ontwikkelingen ten aanzien van de Wagner-groep en mogelijke gevolgen voor de internationale inzet. Zodra meer bekend is over de inzet en/of een mogelijke overeenkomst, zal het kabinet uw Kamer nader schriftelijk informeren over deze kwestie. Tijdens de Raad Buitenlandse Zaken van 13 december jl. werden sancties aangenomen tegen personen en entiteiten verbonden aan de private militaire onderneming Wagner Group en nam de Raad ook een raamwerk aan voor autonome EU-sancties tegen personen en entiteiten die de vrede, stabiliteit, veiligheid en politieke transitie van Mali bedreigen.